

**Volg de unieke opleiding
in palliatieve zorg**

Permanente vorming in **PAL**liatieve
zorg voor **M**edici en **M**asters

voor artsen

**voor niet-artsen, houder van een master-
diploma of gelijkgestelden bestaat een
gelijkaardige opleiding**

Korte **5 daagse én intensieve opleiding**
in de **palliatieve zorg** met een
redelijk eigenzinnige aanpak.

PALM: waarom deze vorming in palliatieve zorg?

Wat is de PALM opleiding? Een korte en coherente opleiding van 5 dagen in palliatieve zorg met een redelijk eigenzinnige aanpak. Deze opleiding speelt in op de belangrijke én opvallende maatschappelijke evoluties o.m. vergrijzing, patiëntenemancipatie en langer (over)leven met chronische en ongeneeslijke aandoeningen. Er wordt inhoudelijk aandacht gegeven aan de 4 pijlers van palliatieve zorg en chronisch ziek zijn: pijn- en symptoomcontrole, psychologische begeleiding, sociale opvang en aandacht voor existentieel lijden. Ze doet dit op een (zelf)kritische, empathische maar nuchtere manier, rekening houdend met de realiteit en de actuele mogelijkheden. De opleiding wordt gegeven door experts met jarenlange praktijkervaring. Buiten informatieoverdracht en training is er ook ruime aandacht voor een juiste attitude tegenover zwaar zieken.

PALM, de opleiding in palliatieve zorg, is een must voor artsen die zich tot doel stellen om empathisch met hun patiënten om te gaan. Ook is de vormingscyclus beschikbaar voor andere professionals met een masteropleiding (of gelijkgestelde vorming), die hun vaardigheden en competenties ter zake willen bijstellen.

De PALM opleiding vormt een tweeluik met de LEIF opleiding.

Daar waar de **LEIF opleiding** vooral aandacht heeft voor het omgaan met beslissingen bij het levenseinde, voorafgaande zorgplanning en de zorgvuldige praktijk van euthanasie, legt de **PALM opleiding** palliatieve zorg vooral de nadruk op de opvang, de behandeling en de **zorg** van ernstig ongeneeslijke zieken.

Wanneer het volledige tweeluik (PALM en LEIF) succesvol is gevolgd, kan men zich **LEIFellow (LevensEinde Fellow)** noemen.

De opleiding wordt gepatroneerd door de Leerstoel "Waardig Levenseinde" van deMens.nu aan de VUB. Folders van deze opleiding kunnen afzonderlijk worden aangevraagd. Zie **www.waardiglevenseinde.eu**

Inhoud van de PALM opleiding

Dag 1

Concept palliatieve zorg en communicatie over ongeneeslijk ziek zijn / voorafgaande zorgplanning

Begrippen palliatieve zorg, historiek, voorzieningen, veranderingsprocessen, overgang van curatie naar palliatie, vroege communicatie over palliatieve zorg en levenseinde, communicatieproces slecht nieuws, voorafgaande zorgplanning door (huis)arts*.

*Bespreking van de praktische brochure 'de correcte voorafgaande wilsverklaringen' die uitgewerkt werd voor de campagne van LEIF, samen met minister Maggie De Block, de FOD Volksgezondheid en de Koning Boudewijnstichting.

Overzicht palliatieve therapieën en bijzondere patiëntengroepen

Verwacht ziekteverloop oncologische aandoeningen, palliatieve heelkunde, palliatieve radiotherapie, andere palliatieve medische therapieën, multidisciplinair oncologisch consult, introductie niet-oncologische aandoeningen, palliatieve zorg bij kinderen- ouderen- personen met een zware beperking.

Dag 2

Dag 3

Pijn- en symptoomcontrole en psychische problematieken

Definiëring pijn, gebruik subcutane pijnpomp, neuropatische pijn, interventionele pijntechnieken, casuïstiek, psychische symptomen (angst, depressie, delirium, dementie) en psychiatrische problematieken, zwakte en anorexie-cachexie, urologische problemen.

Dag 4

Specifieke palliatieve therapieën en urgenties / palliatieve sedatie

Palliatieve therapieën voor gastro-intestinale problemen (mondzorg, nausea/emesis, hik, ascites, darmobstructie, diarree, constipatie, incontinentie), therapieën voor pulmonaire problemen (hoesten, dyspneu, pleurale effusie), huid- en wondproblemen, urgenties in palliatieve zorg, palliatieve sedatie, praktijk van palliatieve interventies in thuiszorg, ziekenhuis, eenheid, dagcentrum en rol CRA.

Ethische reflecties over palliatieve zorg, existentiële en socio-culturele aspecten en rouwzorg

Casuïstiek en ethische reflecties over palliatieve zorg, handvatten en tools voor rouwzorg, draagkracht en levensbeschouwing, cultuursensitief werken.

Dag 5

In overleg met de cursisten worden eveneens
intervisiemomenten, terugkomdagen, workshops,
symposia en studiereizen georganiseerd.
Stagemogelijkheden zijn beschikbaar.

PRAKTISCH

Wanneer?

04 oktober 2025, 15 november 2025, 24 januari 2026
14 februari 2026, 21 maart 2026

Kostprijs?

525 EUR (inclusief cursusmateriaal, boeken, lunch en koffie)

Accreditering?

Voor artsen werd 'economie en ethiek' aangevraagd.

Meer informatie

Online op vorming@waardiglevenseinde.eu

Ervaring in palliatieve zorg is niet vereist.
Gelieve snel in te schrijven, want het aantal plaatsen
per academiejaar is beperkt.
Het volgen van de volledige cyclus leidt tot een
certificaat ondertekend door leden van de Faculty
en de rector van de Vrije Universiteit Brussel.

Docententeam

Dr Maridi Aerts (UZ Brussel), Prof dr Lieven Annemans (VUB en UGent), Lic Sabien Bauwens (W.E.M.M.E.L), Prof dr Ingo Beyer (VUB), Prof dr Johan Bilsen (VUB), Dr Nico Blyeaert (ASZ), Prof dr Johan Braeckman (UGent), Prof dr Hendrik Cammu (VUB), Lic Lindsay Cool (Omega), Prof dr Peter De Deyn (UA en UGroningen), Prof dr Jacques De Grève (VUB), Dr Martine De Laat (UZ Gent), Prof dr Mark De Ridder (VUB en UZ Brussel), Prof dr Luc Deliens (VUB), Prof dr Philippe Deron (UGent), Lic Paul Destrooper (LEIF), Prof dr Wim Distelmans (VUB, UZ Brussel en W.E.M.M.E.L), Prof dr Manu Keirse (KU Leuven), Prof dr Patrick Lacor (VUB en UZ Brussel), Prof dr Lore Lapeire (UZ Gent), Dr An Lefebure (ZNA), Dr Milica Matic (UZ Brussel), Prof dr Dirk Michielsens (VUB en UZ Brussel), Prof dr Maarten Moens (UZ Brussel), Prof dr Freddy Mortier (UGent), Prof dr Marc Noppen (VUB en UZ Brussel), Prof dr Herman Nys (KU Leuven), Dr François Pauwels (Omega en TOPAZ), Dr Luc Proot (LEIF West-Vlaanderen), Dr Abdellatif Riffi (Praktijk Hanswijk), Prof dr Rik Schots (VUB en UZ Brussel), Lic Wim Schrauwen (UZ Gent), Frank Schweitser RN, PhD, Dr Patrick Simons (Omega), Mevr. Jeannine Spinael (UZ Brussel), Dr Koen Titeca (AZ Groeninge), Prof dr Rik Torfs (KU Leuven), Prof dr Patrik Vankrunkelsven (KU Leuven), Prof dr Thierry Vansweevelt (UA), Prof dr Gerlant Van Berlaer (VUB en UZ Brussel), Prof dr Christine Van Broeckhoven (UA), Prof dr Lieve Van den Block (VUB), Dr Lieve Vande Putte (TOPAZ), Prof dr Nathalie Vanderbruggen (VUB en UZ Brussel), Dr Erna Vandroogenbroeck, Lic Vicky Van de Velde (Forum Palliatieve Zorg), Dr An Van Nunen (MS Kliniek), Mevr. Linda Van Roy, Mevr. Kathleen Van Steenkiste (huisvandeMens), Dr Gwen Verbeke (AZ Jan Portaels Vilvoorde), Dr Ruddy Verbinen (Universitaire Associatie Brussel), Mevr Inge Verhees, Dr Joris Verlooy (UZA), Dr Mia Voordeckers (UZ Brussel), Dr Sumio Yoshimi (huisarts)

De opleiding wordt gepatroneerd door de leerstoel 'Waardig Levenseinde' van deMens.nu aan de Vrije Universiteit Brussel.

In samenwerking met

Faculty

Prof dr Wim Distelmans (VUB), Prof dr Patrik Vankrunkelsven (KU Leuven), Prof dr Joke Denekens (UA)

Logistieke stuurgroep

Wim Distelmans, Inge De Hertogh, Eva Jacobs, Vicky Van de Velde, Amber Vanbeneden.